

Jan Opletal pocházel z chudých poměrů domkařů ve *Lhotě u Nákla*. V dětství se stříhal dohola, protože to bylo nejnějnější, boty nosil po starších sourozencích, přesto měl u spolužáků přirozenou autoritu - díky tvrdé práci a cvičení v Sokole vynikal svalnatou šlachovitou postavou, byl všestranně nadaný, charakterní, čestný člověk a kamarád, který byl vždy ochotný pomáhat.

Jeho vzorem se stal *František Strava*, lékař a starosta sokolské jednoty v Nákle, který chudé lidi léčil bezplatně, podílel se významně na stavbě místní sokolovny a později také na zřízení *Masarykovy mateřské školy* v Nákle. Jan Opletal velmi silně vnímal sociální nespravedlnost, povahou byl rebelant a jednou proto měl i dvojku z chování. Byl ale zároveň hodnocen jako jeden z nejlepších a nejschopnějších studentů litovelského reálného gymnázia. Plánoval studium medicíny a jeho ideálem bylo bojovat v laboratořích s nemocemi jako Pasteur a léčit chudé zdarma jako Strava.

Při vojenské službě studoval lékařskou literaturu a díky podpoře *Hlávkovy nadace* pro chudé vynikající studenty se ve svých 22 letech zapsal na pražskou lékařskou fakultu. Přivydělával si doučováním, nedostatek studijního materiálu ve fyziologii vyřešil překladem z francouzštiny a angličtiny, který obohatil o své nákresy a rozmnožil pro spolužáky jako skriptum. Stal se demonstrátorem na *Fyziologickém ústavě* a místopředsedou samosprávy a sociálním referentem na *Hlávkově koleji*.

Po německé okupaci v březnu 1939 následoval tlak na projevy českého národního cítění. Odpor proti tomuto tlaku vrcholil 28. října 1939, kdy poprvé vyšli Češi hromadně do ulic a provolávali hesla „*Pryč s Hitlerem*“, „*Pryč s tyranii*“ nebo „*My chceme svobodu*“. Protektorátní úřady se předem chystaly na zákrok a do ulic byli mezi demonstranty vysíláni provokatéři s cílem vyvolávat incidenty, aby poskytlí záminku k potlačení zprvu poklidných demonstrací.

Jan Opletal se po dopolední účasti na demonstracích spolu s kolegy vrátil na kolej na oběd a poté pronesl ke studentům, kteří s účastí odpoledne a večer váhali, povzbudivou řeč o významu demonstrací a českého odporu, o kterém se svět musí dozvědět (v té době ještě Německo nebylo ve válce se západními zeměmi). Svou řeč zakončil větou „*Kdo se bojí, ať zůstane doma, já jdu!*“.

Před šestou hodinou večerní daly okupační úřady příkaz k vyklizení Václavského náměstí, odkud byli demonstranti vytlačováni do vedlejších ulic. Tam opakovaně zaznívala střelba, padl pekařský dělník Václav Sedláček, Jan Opletal byl střelen do břicha. V jeho případě nešlo o policejní střelbu, ale o civilní revolver použitý zblízka, pravděpodobně některým ze studentů německé techniky. Po operaci a zažití průstřelů střev se Jan Opletal zprvu zotavoval, pak se ale rozvinul zánět pobřišnice, který nebyl před érou antibiotik zvládnutelný.

Jan Opletal zemřel 11. listopadu, v Praze se 15. listopadu před převozem do Nákla konalo veřejné rozloučení se zákazem slovních projevů. Po něm ale opět následovaly studentské demonstrace s provoláváním protiněmeckých hesel. Do hrobu v Nákle byl Jan Opletal uložen 16. listopadu. Na Hitlerově jednání s představiteli okupační správy v Berlíně bylo mezitím rozhodnuto o uzavření českých vysokých škol a exemplární popravě studentských představitelů a pedagogů dne 17. listopadu. Následovala deportace všech českých studentů starších 21 let, zastižených v noci z 16. na 17. listopadu na kolejích v Praze, Brně a Příbrami, do koncentračního tábora *Sachsenhausen*.